

Making Germany Grow Again

Af Ulrike Malmendier og Claudia Schaffranka, IMF, juni 2025

(Oversat og bearbejdet)

Tyskland mangler ikke job – landet mangler arbejdskraft. I løbet af de næste ti år forventes omkring 20 millioner mennesker at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, mens kun 12,5 millioner nye kommer til. Samtidig arbejder ældre i mindre omfang og ofte færre timer. Den demografiske udvikling vil derfor forstærke arbejdskraftmanglen og lægge yderligere pres på lønningerne.

De stigende lønomkostninger er allerede den væsentligste årsag til Tysklands faldende priskonkurrenceevne – vigtigere end de høje energipriser. Lav produktivitetsvækst kombineret med lønstigninger har øget lønomkostningerne pr. produceret enhed, også sammenlignet med lande som Frankrig og Spanien.

Samtidig har den stærke jobsikkerhed – blandt andet gennem ordninger som deltids- og korttidsarbejde – bremset nødvendige strukturelle tilpasninger. Ordningerne har ganske vist beskyttet beskæftigelsen, men også reduceret incitamentet til at flytte arbejdskraft fra mindre produktive til mere produktive sektorer.

Produktionssektorens tilbagegang

Disse problemer er særligt tydelige i fremstillingssektoren, som tidligere var drivkraften i tysk vækst, men som nu er i vedvarende tilbagegang. Selv da den globale efterspørgsel – især fra Kina – tog til efter COVID-19, fulgte de tyske eksporttal ikke med. Svækket konkurrenceevne, mere fragmenteret verdenshandel, risikoen for amerikansk told og øget kinesisk konkurrence gør det vanskeligt for Tyskland at genvinde terræn.

Energipriserne spiller også en væsentlig rolle. Selvom Tyskland klarede de kraftige prisstigninger på gas og el efter Ruslands invasion af Ukraine, er produktionen i energiintensive industrier faldet næsten kontinuerligt siden begyndelsen af 2022. Energipriserne er fortsat høje – både historisk, sammenlignet med USA og i forhold til mange europæiske nabolande – og det svækker landets attraktivitet for nye, energikrævende industrier som eksempelvis kunstig intelligens og datacentre.

Afhængighed af forældede teknologier

Derudover hæmmes væksten af Tysklands stærke historiske position inden for bil-, maskin- og kemiindustrien. Eksisterende infrastruktur, specialiserede kompetencer og etablerede markeder har fastholdt fokus på velkendte teknologier og gjort det vanskeligere at udvikle nye højteknologiske sektorer som IT og bioteknologi. Selvom investeringerne i forskning og

Bilag 7

udvikling fortsat er høje, er de koncentreret i såkaldte mellemteknologiske sektorer, som ikke længere kan trække væksten.

Veje ud af stagnationen

For at bryde stagnationen må Tyskland anlægge et dobbelt perspektiv: landet skal både styrke det europæiske samarbejde og investere mere målrettet i sin egen fremtidige vækst.

Mere europæisk integration

Ingen europæiske lande kan alene matche USA's eller Kinas markeder. Derfor bør Tyskland arbejde aktivt for større integration af de europæiske vare-, service-, kapital- og energi-markeder. I stedet for primært at reagere på amerikansk politik bør EU fokusere på sine egne styrker og udvikle fælles strategier, der styrker det indre marked.

Selvom der formelt er fri bevægelighed i EU, hæmmes virksomheder stadig af administrative byrder, manglende skatteharmonisering og forskellig regulering. Disse barrierer forhindrer europæiske virksomheder i at vokse og udnytte potentialet i et marked med næsten 500 millioner forbrugere. EU bør derfor prioritere fjernelsen af handelshindringer og en bedre koordinering af nationale regler.

Samtidig er stærkere og mere integrerede kapitalmarkeder afgørende for at finansiere den digitale omstilling, grønne investeringer og øgede forsvarsudgifter.

Mere arbejdskraft og langsigtede investeringer

Indenrigspolitisk er det nødvendigt at udvide arbejdsstyrken, både ved at øge erhvervsdeltagelsen og ved at tiltrække flere udenlandske arbejdstagere. Bedre og mere tilgængelig børnepasning kan få flere kvinder ud af deltidsarbejde, og reformer af pensionssystemet kan tilskynde ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet. Hurtigere og mere smidige immigrationsprocesser vil desuden gøre Tyskland mere attraktivt for kvalificeret arbejdskraft udefra.

Endelig har Tyskland i årevis underinvesteret i infrastruktur, forsvar og uddannelse. Den nye regering har taget de første skridt ved at oprette en særlig infrastrukturfond og lempe gældsreglerne for forsvarsudgifter. Det giver mulighed for at modernisere forældet infrastruktur, men succesen afhænger af, at det finanspolitiske råderum bruges strategisk.

Hvis investeringerne fokuseres på langsigtet konkurrenceevne frem for kortsigtede lappeløsninger, kan Tyskland genetablere væksten. Hvis ikke, risikerer landet at ende i en vedvarende økonomisk stagnation.